

کانفرانس بین المللی
افغانستان: راهی به سوی موفقیت
26-27 اسید، 1392

انتخابات دموکراتیک و نظام غیرمتمرکز شاه کلید حل مشکلات کشور (تحلیل ساختاری-دینامیکی)

پروفیسور دکتور نعل زاد
مونیخ، 17-18 اگست 2013

عناوین

* پیشگفتار

* ریشه یابی مشکلات کشور

* راه های حل مشکلات

* انتخابات 2014

* مداخلات پاکستان

* نتیجه گیری

* منابع

پیشگفتار

مشخصات عمده:

- * افغانستان یک کشور چند قومی، چند زبانی، چند مذهبی و چند فرهنگی است.
- * نفوس کشور و ترکیب قومی، زبانی، مذهبی و جنسی آن معلوم نیست (تمام ارقام موجود در منابع مختلف یا تخمینی است یا ساخته مقامات دولتی کشور بر بنیاد قومی-سیاسی)
- * مشکلات متعددی در کشور وجود دارد (قومی، زبانی، مذهبی، سمتی، بی امنی، بی قانونی، بی اعتمادی، بیسوادی، بیکاری، بیخانگی و...)

مسئول کیست؟

- * نظام های استبدادی (شاهی - جمهوری، متمرکز و فرد محور)
- * حکام دارای اختیارات گسترده، غیرانتخابی و غیرپاسخگو (واجب الاحترام غیرمسئول)
- * مردم بی خبر و نا آگاه از حقوق و آزادی های خود (تسکین درد ها با دعا یا بدگوئی)
- * رسانه ها و سازمان های (سیاسی و مدنی) ضعیف، محدود و وابسته
- * بی قانونی یا عدم حاکمیت قانون
- * فرهنگ زور، تحمیل، حذف و عدم تحمل (نبود گفتمان های آزاد علمی- پژوهشی)
- * مداخلات خارجی ("ملامت بازی" و مقصر دانی خارجی ها؟)

“اکثریت نادان و اقلیت خائن” (چرچیل)

ریشه یابی
(تشخیص)
مشکلات کشور

ساختار جامعه (عناصر اساسی)

* نیروهای دولتی (نظام سیاسی): رهبری کننده

* حکومت

* پارلمان

* قضا (دادگاه)

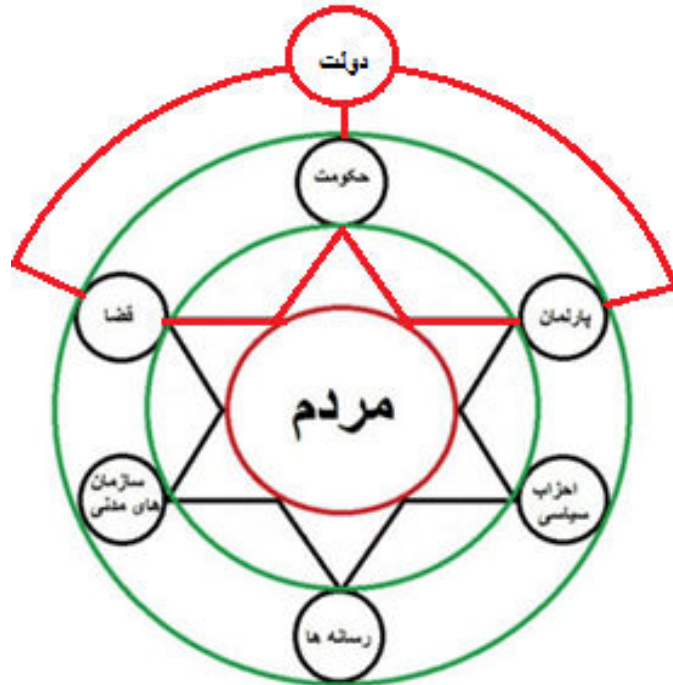
* نیروهای غیردولتی: کنترل کننده

* مردم

* احزاب سیاسی

* سازمان های مدنی

* رسانه ها

نقش نیروها

* حکومت – راننده (خلبان، ناخدا) جامعه

* پارلمان – مغز جامعه

* قضا – قلب جامعه

* مردم – هسته (بدن) جامعه

* رسانه ها – چشم و گوش جامعه

* احزاب سیاسی – دست های جامعه

* سازمان های مدنی – پا های جامعه

آسیب شناسی هر یک از این نیروها میتواند (بطور نسبی) ماهیت جامعه را نشان دهد!

ساختار دولت (نظام سیاسی): "قانون اساسی - تعیین کننده ساختار نظام"

- * توافق عمومی بر سر تقسیم نظام ها وجود ندارد (تفاوت نظام ها و معیارها)
- * نظام سیاسی آیدیال (بی عیب) وجود ندارد (تمام تلاشها در جهت تقرب به آن است)
- * تمام نظام های سیاسی از نقطه نظر ماهیت، سه نوع اند (صرفنظر از نام و شکل آنها: امپراتوری، شاهی، جمهوری، امارت، خلافت و غیره):

* متمرکز (ریاستی، فرد محور یا دیکتاتوری)

* اختیارات گسترده

* غیر پاسخگو

* اصل شایستگی میتواند رعایت نشود

* غیرمتمرکز (پارلمانی، مردم محور یا دموکراتیک)

* اختیارات محدود

* پاسخگو

* اصل شایستگی اکثرا رعایت میشود

* مخلوط (نیمه متمرکز، نیمه ریاستی یا ترکیبی)

* با در نظر داشت وزنه متمرکز یا غیرمتمرکز بطرف یکی از آنها تقرب میکند

مسیر حرکت جامعه و ماهیت نظام سیاسی وابسته به نقش نیروهای محرکه و چگونگی مناسبات (عملکرد) آنهاست!

مناسبات جامعه

مناسبات در بین عناصر اساسی یا نیروهای محرکه جامعه (شاخص های دموکراسی):

* حقوق مداری

- * آگاهی مردم از حقوق و آزادی ها (فردی، مذهبی، سیاسی، فرهنگی، زبانی و...)
- * تسجیل حقوق و آزادی ها در قوانین

* قانون مداری

- * حاکمیت قانون
- * کمیت و کیفیت قوانین

* مردم مداری

- * انتخابی بودن کرسی ها
- * پاسخگو بودن مقام ها

- * **نهاد مداری** (غیردولتی: سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، حقوقی، نظارتی،... رسانه ها)
- * کمیت و کیفیت نهاد ها

چنین مناسباتی فقط در ساختار نظام های غیرمتمرکز و کثرت گرا قابل تطبیق است که از شفافیت، علنیت و نظارت کافی برخوردار اند!

راه های حل مشکلات

عرصه های تغییر

* ساختار دولتی (قابل تغییر در کوتاه مدت): ----- (اقلیت خائن)

* قانون اساسی (منبع ساختار نظام و تمام قوانین و مناسبات جامعه)

* نظام ریاستی (منبع تمرکز قدرت)

* رئیس جمهور (دارای اختیارات گسترده و غیرپاسخگو)

* والیان (غیرانتخابی و غیرپاسخگو)

* ساختار غیردولتی (روشنگری و سرمایه گذاری درازمدت): ----- (اکثریت نادان)

* مردم (نا آگاه و بی تفاوت)

* احزاب سیاسی (ضعیف و غیرفراگیر)

* نهاد های مدنی (ضعیف و غیرمستقل)

* رسانه ها (ضعیف و وابسته)

راه های جلوگیری از نفوذ و آسیب رسانی "اقلیت خائن"

* قوانین (اصول و معیارها)

* انتخابات (شایسته سالاری)

* اختیارات محدود و پاسخگوئی

* امن سازی سیستم

* ناظرین (هشداردهنده ها)

* "کمترین آسیب" (بروز خطر)

"خطر بزرگ"، اختیارات گسترده و عدم پاسخگوئی افراد است!

* اهداف عمده:

- * تغییر رئیس جمهور
- * تغییر قانون اساسی (بر بنیاد نظام غیرمتمرکز و مناسبات دموکراتیک)
- * برقراری نظام غیرمتمرکز
- * پارلمانی- صدارتی (اختیارات محدود و پاسخگو)
- * والیان انتخابی و پاسخگو (افزایش نقش مردم)

* شیوه های تحقق اهداف:

* نظامی

- * جنگ (خونبار و وحشتناک)
- * کودتا (خونبار و وحشتناک)

* سیاسی

- * تظاهرات (نقش مردم - "بهار عربی" - احتمال خونریزی؟؟؟)
- * انتخابات (نقش رهبران - اتحاد اپوزیسیون - پیروزی!!!)

انتخابات یگانه وسیله شروع تغییر نظام ها و تعیین نمایندگان،
و چگونگی برگزاری آن نشان دهنده ماهیت نظام حاکم در آن کشور است!

انتخابات 2014
(سال سرنوشت ساز)

تشویش های جدی برای عدم برگزاری انتخابات (از طریق لویه جرگه یا حالت اضطرار)
و یا برگزاری یک انتخابات غیرسالم وجود دارد!

* معیارهای انتخابات سالم (مشروع و دموکراتیک):

* کمیسیون های واقعا مستقل

* تطبیق قوانین

* اشتراک مردم

* شفافیت (علنیت)

* عدم تقلب

* جناح های عمده در انتخابات آینده:

* **جناح کرزی** (ادامه وضع موجود)

* جنگ و خونریزی، فساد و بیکاری، مواد مخدر و...

* امیدواری زیاد برای عدم پذیرش (تیم کرزی) توسط مردم

* **جناح اپوزیسیون** (برنامه های گوناگون)

* **نظام ریاستی و تغییر "افراد"** (درمان موقتی بدون رفع "خطر بزرگ")

* **تغییر نظام ریاستی: پارلمانی- صدارتی و والیان انتخابی** (درمان دایمی)

نقش "افراد" بسیار مهم است، اما بیشترین سرمایه گذاری بر سر "سیستم" ها صورت میگیرد،
طوریکه حتی "بدترین افراد" دارای توانایی "کمترین آسیب" باشند!

* مشکلات عمده در انتخابات آینده (تجارب گذشته):

- * انشعاب در اپوزیسیون (در بدل پول، کرسی و وعده ها)
- * معرفی چند کاندید (توسط اپوزیسیون)
- * تقلب در انتخابات (توسط تیم حاکم)
- * مراکز خیالی
- * رای دهی مکرر
- * پرکاری صندوق ها
- * شمارش آرا
- * پشتیبانی خارجی ها (؟)

* راه های حل اساسی:

- * وحدت اپوزیسیون (تسلیم نشدن در برابر پول، کرسی و وعده ها)
- * معرفی کاندید واحد (بر معیارهای شایستگی)
- * جلوگیری از تقلب
- * نظارت نمایندگان (کاندیدان) و ناظران (داخلی و خارجی)
- * تثبیت تعداد رای دهندگان
- * شمار برگه های رای
- * شمارش آرا در محل

* معیارهای گزینش (شایستگی) کاندید واحد:

- * شخصیت کاندید (دانش، تجربه، صداقت و...)
- * تیم کاری کاندید (شخصیت معاونان، مشاوران و اطرافیان)
- * برنامه انتخاباتی (وعده های دارای زمینه عملی و ضمانت اجرایی)

* نکات برجسته در برنامه انتخاباتی کاندید واحد:

- * تغییر قانون اساسی
- * ایجاد نظام پارلمانی- صدارتی
- * والیان انتخابی
- * شایسته سالاری
- * حقوق شهروندی
- * حاکمیت قانون
- * تفاهم با پاکستان
- * سرشماری نفوس

بدون انتخابات دموکراتیک و نظام غیرمتمرکز (پارلمانی-صدارتی و والیان انتخابی) نمیتوان گامی در جهت استقرار دولت ملی بر بنیاد عدالت اجتماعی و حقوق شهروندی برداشت!

مداخلت پاکستان

* سیاست حاکمان افغانستان (محصول دوران "جنگ سرد"):

* رای مخالف برای شمولیت پاکستان در ملل متحد در 1947

* لغو معاهدات قبلی مرزی در 1949

* جنگ تبلیغاتی (پاکستان: "دشمن دایمی"؟)

* اعلان سفربری

* ادعای ارضی بر نیم پاکستان ("غاصب خاکهای ما"؟)

* عملکرد حاکمان افغانستان:

* لاف و افسانه (غیرت افغانی، تاریخ پنجهزارساله، پاکستان: دالخور و بدون تاریخ)

* کمک به مخالفین دولت پاکستان

* سیاست حاکمان پاکستان (ظاهراً دوستی و حسن همجواری):

* تشویش درباره سیاست حاکمان افغانستان:

* مرز دیورند (ادعای ارضی)

* نفوذ هند (محاصره پاکستان)

* کمک به مخالفین دولت پاکستان

* عملکرد حاکمان پاکستان:

* از بین بردن زیربنای نظامی، اقتصادی و فرهنگی کشور (از طریق نفوذ

گسترده در "ارگان های دولتی"، "احزاب جهادی" و "طالبان")

* طالبان:

- * مشتی عناصر اجیر و مزدور (نه نماینده کدوم قوم، دین یا ایدیولوژی) در خدمت
- * دستگاه های استخباراتی (آی ایس آی و...)
- * تروریزم بین المللی (القاعده و...)
- * مافیای اقتصادی (داخلی و خارجی)

در پشت صحنه جنگ های امروزی دستگاه های استخباراتی قرار دارند که از انبوه امکانات معلوماتی، لوژستیک، تخریبی و برنامه ریزی برخوردارند!

* علاج طالبان:

* زمینه های داخلی

- * انتخابی ساختن و الیان (امکان سهم گیری طالبان در اداره و رهبری)

* زمینه های خارجی

- * حل اختلافات با پاکستان

- * نظامی (جنگ - نبود قدرت)
- * حقوقی (دادگاه ها - نبود اسناد)
- * سیاسی (گفتگو - تفاهم)

حل سیاسی (گفتگوهای دو جانبه، چند جانبه، میانجی)
(احترام متقابل، اعتماد سازی، توافق بر سر مشکلات و برنامه ریزی برای حل آن)

* بازنگری سیاست پاکستان ستیزی (“دشمن دایمی”): ----- کوتاه مدت

- * تغییر فضای مسموم موجود
- * مذاکره با پاکستان (به عوض طالبان)
- * طرح خواست ها (مرزها، راه های ترانزیت، مداخلات و...)
- * حل مشکلات (امضای قرارداد دوستی با تضمین جامعه بین المللی)

* شورای همکاری منطقی (از ترکیه تا آسیای میانه و هند): ----- درازمدت

- * ایجاد شورای اقتصادی- فرهنگی (مانند اتحادیه اروپا)
- * گشودن مرزها (رفع پاسپورت، ویزه و...)
- * گسترش روابط اقتصادی- فرهنگی (برق، گاز، تیل و...)
- * پیوند اقوامی که در درازنای زمان، تاریخ و فرهنگ مشترک داشته اند

تا زمانی که حاکمان افغانستان مرز دیورند را به رسمیت نمی شناسند و خواهان تجزیه پاکستان اند، آیا میتوان توقع داشت که حاکمان پاکستان به عوض طالب، “دسته گل” بفرستند؟

نتیجہ گیری

* قانون اساسی و نظام ریاستی (با حاکمان غیرانتخابی، غیرپاسخگو، دارای اختیارات گسترده و سیاست های نادرست) ریشه اصلی مشکلات داخلی و مداخلات خارجی در کشور است که آنرا به پرتگاه نیستی کشانیده است.

* در کوتاه مدت، اصلاح قانون اساسی، تغییر نظام ریاستی به پارلمانی - صدارتی و والیان انتخابی گام های بزرگی است در جهت کاهش مشکلات داخلی (ایجاد مناسبات دموکراتیک؛ داشتن حاکمان انتخابی، پاسخگو و دارای اختیارات محدود و افزایش نقش مردم) (علاج اقلیت خائن).

* انتخابی ساختن والیان و تفاهم با پاکستان گام های قاطعی است در جهت قطع جنگ و کاهش مداخلات خارجی.

* در درازمدت، کار دوامدار روشنگری و سرمایه گذاری برای بلند بردن سطح آگاهی مردم، فراگیر سازی احزاب سیاسی، مستقل سازی سازمان های مدنی و رسانه ها و سایی است برای کنترل (نظارت) ارگانهای دولتی و تامین مناسبات دموکراتیک (علاج اکثریت نادان).

* انتخابات دموکراتیک یگانه وسیلهٔ مشروعی است برای تغییر نظام سیاسی و تعیین نمایندگان واقعی مردم در کرسی (مقام) های مختلف.

* وحدت رهبران اپوزیسیون و معرفی کاندید واحد بزرگترین تضمینی است برای پیروزی اپوزیسیون در انتخابات سال آینده، اصلاح قانون اساسی، برقراری نظام پارلمانی- صدارتی و والیان انتخابی.

* بزرگترین تشویش، موضعگیری رهبران اپوزیسیون است که آیا با آموختن از گذشته، متحد باقی مانده و پیروز میشوند و یا باز هم در مقابل ثروت و قدرت تیم کرزی (پول، کرسی و وعده ها) تسلیم گردیده و با سرنوشت مردم و کشور خود بازی میکنند؟

منابع

* لعل زاد. نظام غیرمتمرکز یا وثیقه کاهش بحرانات داخلی و مداخلات خارجی. لندن، اکتوبر 2012.

<http://www.khorasanzameen.net/php/pdf/alalzac09.pdf>

* لعل زاد. بحثی پیرامون زمینه های برگزاری انتخابات سالم در انتخابات. لندن، دسمبر 2009.

<http://www.goftaman.com/daten/fa/articles/part22/Lalzac-31-08-2010.pdf>

* لعل زاد. کرزی یا عبدالله، ادامه وضع موجود یا تغییر و امید. لندن، اگست 2009.

<http://jawedan.com/index.php/1389-03-26-19-12-2/390-1388-05-20-20-22-39>

* لعل زاد. دو پیشنهاد ساده و عملی برای کاهش بحرانات داخلی و مداخلات خارجی در کشور. لندن، جون 2006.

<http://lalzacabdul.blogfa.com/post-7.aspx>

* توماس بارفیلد. راه حل مشکلات قومی در افغانستان (برگردان: لعل زاد). لندن، اگست 2011.

<http://www.khorasanzameen.net/php/read.php?id=771>

* Lalzac, A. Warning: Taliban is back – More 9/11s. London, May 2006.

<http://www.ariaye.com/english/lalzac2.html>

* Fukuyama, F. The Origins of Political Orders. London. 2001.

* Castells, M. The Power of Identity. Blackwell. 2004.